

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl ūkiniais tikslais laikomų ir dauginamų galvijų, kiaulių, avių, ožkų ir arklinių šeimos gyvūnų klonavimo

COM(2013) 892 final – 2013/0433 (COD)

pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos dėl maisto produktų, pagamintų iš gyvūnų klonų, pateikimo rinkai

COM(2013) 893 final – 2013/0434 (APP)

pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl naujų maisto produktų

COM(2013) 894 final – 2013/0435 (COD)

(2014/C 311/12)

Pranešėjas **José María Espuny MOYANO**

Europos Parlamentas, 2014 m. sausio 16 d., ir Taryba, 2014 m. sausio 15 d. ir 17 d., vadovaudamiesi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 43, 403 ir 114 straipsniais, nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl ūkiniais tikslais laikomų ir dauginamų galvijų, kiaulių, avių, ožkų ir arklinių šeimos gyvūnų klonavimo

COM(2013) 892 final – 2013/0433 (COD),

Pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos dėl maisto produktų, pagamintų iš gyvūnų klonų, pateikimo rinkai

COM(2013) 893 final – 2013/0434 (APP),

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl naujų maisto produktų

COM(2013) 894 final – 2013/0435 (COD).

Žemės ūkio, kaimo plėtros ir aplinkos skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2014 m. balandžio 1 d. priėmė savo nuomonę.

498-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2014 m. balandžio 29–30 d. (balandžio 30 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 174 nariams balsavus už, 2 prieš ir 5 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 Klonavimas

1.1.1 EESRK mano, kad būtina ir tikslinga reglamentuoti gyvūnų klonavimą ES siekiant užtikrinti ūkininkams vienodas gamybos sąlygas, apsaugoti gyvūnų sveikatą ir gerovę ir patenkinti vartotojų lūkesčius.

1.1.2 Atsižvelgdamas į piliečių ir vartotojų organizacijų prieštaraivimą ir trūkstamas technines žinias, EESRK pritaria laikinam gyvūnų klonavimo ir gyvūnų klonų ūkiniais tikslais importo sustabdymui.

1.1.3 EESRK tvirtai pareiškia, kad sustabdymas paremtas ne žinoma rizika sveikatai, o etikos ir gyvūnų gerovės sumetimais.

1.1.4 EESRK mano, kad draudimas neturėtų būti taikomas tokiose srityse kaip moksliniais tikslais atliekamas klonavimas, kuriose šios technologijos naudojimas yra pateisinamas.

1.1.5 EESRK manymu, laikiną draudimą ateityje bus galima persvarstyti ateityje atsižvelgiant į taikant teisės aktus sukaupą valstybių narių patirtį, mokslo ir technikos pažangą ir tarptautinius pokyčius, taip pat į piliečių ir vartotojų organizacijų nuomonę.

1.1.6 EESRK kelia klausimą, ar tikrai esama tinkamų technologijų, kurios padėtų, visų pirma importo atveju, gyvūnų klonus atskirti nuo gyvūnų, sukurtų naudojant šiuo metu ES leidžiamas technologijas; todėl reikalauja, kad visiško atsekamumo reikalavimas būtų taikomas ir importui, nes tik taip gali būti patikimai nustatyta gyvūno kilmė, ir tai yra nepakeičiama priemonė siekiant valdyti riziką sveikatai.

1.1.7 EESRK dar kartą pakartoja, kad ES taikomi teisės aktai turi būti taip pat taikomi importuojamiems gyvūnams, kad mūsų ūkininkai nepatektų į nepalankią padėtį palyginti su trečiųjų šalių ūkininkais.

1.1.8 EESRK mano, kad klonavimas gali kelti grėsmę kokybiškų produktų gamybai ir Europos ekonomikos ir žemės ūkio produktų grandinės tvarumui. Be to, plintant klonavimui ūkiniais tikslais kyla pavojus, kad materialinė gerovė iš dirbančiųjų ir gamintojų bus perduota patentų savininkams mokslinių tyrimų centrums.

1.2 *Prekyba maisto produktais, pagamintais iš gyvūnų klonų*

1.2.1 EESRK mano, kad būtina ir tikslinga aiškiai apibrėžti nuostatas dėl laikino draudimo maisto produktus, pagamintus iš gyvūnų klonų, pateikti rinkai, kad būtų atsižvelgta į skirtingus piliečių ir vartotojų organizacijų požiūrius.

1.2.2 EESRK pritaria tam, kad kartu su laikinu gyvūnų klonavimo sustabdymu ES būtų laikinai sustabdyta prekyba maisto produktais, pagamintais iš gyvūnų klonų.

1.2.3 EESRK manymu, šis draudimas galės būti persvarstytas ateityje, atsižvelgiant į taikant teisės aktus sukaupą valstybių narių patirtį, į mokslo ir technikos pažangą ir į tarptautinius pokyčius, taip pat į piliečių ir vartotojų organizacijų nuomonę.

1.2.4 EESRK tvirtai pareiškia, kad, atsižvelgiant į tai, jog kai kuriose ES nepriklausančiose šalyse yra leidžiama klonuoti gyvūnus, valstybės narės turi imtis visų tinkamų priemonių siekdamos užkirsti kelią trečiojoje šalyje įsigytų maisto produktų, pagamintų iš gyvūnų klonų, importui į ES.

1.2.5 EESRK kelia susirūpinimą tai, kad nėra tinkamų technologijų, kurios padėtų iš trečiųjų šalių importuojamuose maisto produktuose aptikti mėsos ir pieno, gauto iš gyvūnų klonų; todėl reikalauja, kad visiško atsekamumo reikalavimas būtų taikomas ir importui, nes tik taip gali būti patikimai nustatyta gyvūno kilmė, ir tai yra nepakeičiama priemonė siekiant valdyti riziką sveikatai.

1.2.6 Pripažindamas būtinybę išsaugoti vartotojų pasitikėjimą ir atsižvelgdamas į tai, kad trūksta pakankamai patikimų analitinių priemonių, leidžiančių atskirti gyvūnų klonus nuo tradicinių palikuonių, taip pat kad nėra aiškių ir saugių atsekamumo ir ženklinimo sistemų, EESRK perspėja dėl galimų būsimų neigiamų padarinių gyvūninės kilmės produktų rinkai.

1.3 *Nauji maisto produktai*

1.3.1 EESRK manymu, su naujais maisto produktais susijusių teisės aktų atnaujinimas yra būtinas ir tikslingas, nes taip būtų užtikrintas didesnis teisinis tikrumas ir geresnė maisto sauga; todėl jis remia Komisijos pasiūlymą sykiu ragindamas atsižvelgti į tam tikrus pasiūlymus.

1.3.2 EESRK mano, kad reikėtų tiksliau apibrėžti naujo maisto produkto sąvoką, kuri šiuo metu grindžiama tuo, kad tai toks produktas, „kuris Sąjungoje nebuvo plačiai vartotas žmonių maistui“, ir nustatyti atitinkamus reikalavimus.

1.3.3 EESRK manymu, reikėtų nuodugniai ištirti pasiūlyme numatyto bendrųjų leidimų modelio pasekmes, nes jokių būdu negalima užkirsti kelio būsimoms inovacijoms.

1.3.4 EESRK mano, kad reikėtų supaprastinti tradicinių maisto produktų iš trečiųjų šalių leidimo suteikimo procedūrą ir pagrįsti ją aiškiais kriterijais, kurie patvirtintų, kaip nurodoma pasiūlyme, „saugų maisto produkto naudojimą trečiojoje šalyje“.

1.3.5 EESRK nuomone, Sąjungos sąrašai turi būti aiškūs, nuolat atnaujinami ir lengvai prieinami vartotojams ir maisto pramonės atstovams. Sąrašuose turi būti nurodomi ne tik tradiciniai trečiųjų šalių maisto produktai ir nauji maisto produktai, kuriuos leidžiama tiekti rinkai, bet ir atvejai, kai buvo atsisakyta suteikti leidimą, kartu nurodant atsisakymo suteikti leidimą priežastis. Taip bus paskatintas skaidrumas ir užtikrintas būtinas teisinis tikrumas.

1.3.6 EESRK pažymi, kad nenumatyta nei sąrašo peržiūros sistema, nei tvarkaraštis, todėl siūlo, kad tame pačiame reglamente būtų nustatytas ir mechanizmas, kaip prireikus peržiūrėti sąrašus.

1.3.7 Komitetas mano, kad verslo įmonių pastangas mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų srityje turėtų apsaugoti valdžios institucijos užtikrindamos tinkamą duomenų apsaugą. Todėl jis siūlo, kad šios apsaugos sąlygos būtų siejamos ne su Komisijos nuomone apie jo paraišką, o su pačiu pareiškėju.

1.3.8 EESRK tvirtai pareiškia, kad reikėtų numatyti pereinamojo laikotarpio priemones tiems produktams, kurie neatitiks reglamente nustatytų reikalavimų jo įsigaliojimo dieną.

2. Pasiūlymų santrauka

2.1 Klonavimas

2.1.1 Pasiūlyme nustatomos pagrindinės gyvūnų klonavimo ūkiniais tikslais ir embrionų klonų bei gyvūnų klonų pateikimo rinkai ES taisyklės.

2.1.2 Jame taikomos šios apibrėžtys:

- a) ūkiniais tikslais laikomi ir dauginami gyvūnai – gyvūnai, laikomi ir dauginami maisto, vilnos, odos ar kailių gamybai arba kitu ūkiniu tikslu; ši apibrėžtis neapima gyvūnų, laikomų ir dauginamų išskirtinai kitu tikslu, pavyzdžiui, moksliniams tyrimams, vaistų ir medicinos prietaisų gamybai, siekiant išsaugoti retas arba nykstančias rūšis arba sporto ir kultūros renginiams;
- b) klonavimas – gyvūnų dauginimo nelytiniu būdu metodas, kuomet atskiro gyvūno ląstelės branduolys yra perkeliamas į kiaušialąstę, iš kurios branduolys buvo išimtas, siekiant sukurti genetiškai tapatų embrioną (toliau – embriono klonas), kuris vėliau gali būti įsodinamas į surogatinę motiną, siekiant gauti genetiškai tapačių gyvūnų populiacijas (toliau – gyvūno klonas);
- c) pateikimas rinkai – gyvūno arba produkto tiekimas vidaus rinkai pirmą kartą.

2.1.3 Valstybės narės turi laikinai uždrausti gyvūnų klonavimą ir gyvūnų klonų bei embrionų klonų pateikimą rinkai.

2.1.4 Tai netaikoma gyvūnų, laikomų ir dauginamų išskirtinai kitu tikslu, pavyzdžiui, moksliniams tyrimams, vaistų ir medicinos prietaisų gamybai, siekiant išsaugoti retas arba nykstančias rūšis arba sporto ir kultūros renginiams.

2.1.5 Valstybės narės nustato taisykles dėl sankcijų, taikomų pažeidus pagal šią direktyvą priimtas nacionalines nuostatas.

2.2 *Prekyba maisto produktais, pagamintais iš gyvūnų klonų*

2.2.1 Šiuo pasiūlymu siekiama atsižvelgti į vartotojų suvokimą apie maisto produktą, pagamintą iš gyvūnų klonų, naudojimą.

2.2.2 Pasiūlymu laikinai uždraudžiama pateikti rinkai maisto produktus, pagamintus iš gyvūnų klonų.

2.2.3 Taikomos tokios apibrėžtys:

a) klonavimas – gyvūnų dauginimo nelytiniu būdu metodas, kuomet atskiro gyvūno ląstelės branduolys yra perkeliamas į kiaušialąstę, iš kurios branduolys buvo išimtas, siekiant sukurti genetiškai tapatą embrioną (toliau – embriono klonas), kuris vėliau gali būti įsodinamas į surogatinę motiną, siekiant gauti genetiškai tapatių gyvūnų populiacijas (toliau – gyvūno klonas);

b) maisto produktas – maisto produktas, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 178/2002 2 straipsnyje.

2.2.4 Draudžiama importuoti gyvūninės kilmės maisto produktus iš trečiųjų šalių, kuriose teisiškai leidžiama pateikti rinkai ar eksportuoti maisto produktus, pagamintus iš gyvūnų klonų, siekiant užtikrinti, kad gyvūninės kilmės maisto produktai būtų pateikiami ES rinkai tik tuomet, jei laikomasi visų konkrečių importavimo sąlygų.

2.2.5 Pasiūlyme užtikrinama, kad tokie maisto produktai kaip mėsa ar pienas, pagaminti iš klonų, nebūtų pateikiami ES rinkai.

2.2.6 Valstybės narės nustato taisykles dėl sankcijų, taikomų pažeidus pagal šią direktyvą priimtas nacionalines nuostatas.

2.3 *Nauji maisto produktai*

2.3.1 Pirmasis Europos reglamentas dėl naujų maisto produktų parengtas 1997 m. ir yra atnaujinamas šiuo pasiūlymu dėl reglamento.

2.3.2 Šio pasiūlymo tikslas – užtikrinti maisto saugą, apsaugoti visuomenės sveikatą ir garantuoti vidaus rinkos veikimą, taip pat skatinti inovacijas maisto sektoriuje.

2.3.3 Pasiūlymu siekiama supaprastinti leidimų suteikimo procedūrą ir padaryti ją veiksmingesnę bei skaidresnę. Be to, jame paaiškinama naujo maisto produkto apibrėžtis ir atsižvelgiama į naujas technologijas, darančias poveikį maisto produktams.

2.3.4 Juo nustatomas greitesnis ir proporcingesnis tradicinių trečiųjų šalių maisto produktų, kurių sauga patvirtinta saugiu maisto produkto naudojimu trečiojoje šalyje, saugos vertinimas.

2.3.5 Pasiūlyme išlaikomi esami bendrieji naujo maisto produkto apibrėžties kriterijai:

„a) naujas maisto produktas – bet kuris maisto produktas, kuris Sąjungoje nebuvo plačiai vartotas žmonių maistui iki 1997 m. gegužės 15 d., įskaitant:

i) maisto produktus, pagamintus naudojant naują, iki 1997 m. gegužės 15 d. Sąjungoje nenaudotą maisto gamybos procesą, dėl kurio iš esmės pasikeičia maisto produktų sudėtis ar struktūra ir tai turi įtakos jų maistinei vertei, įsisavinimui ar nepageidaujamų medžiagų kiekiui;

ii) maisto produktus, kuriuose yra dirbtinai sukurtų nanomedžiagų, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 2 straipsnio 2 dalies t punkte, arba kurie sudaryti iš tokių medžiagų;

iii) vitaminus, mineralines ir kitas medžiagas, naudojamas pagal Direktyvą 2002/46/EB, Reglamentą (EB) Nr. 1925/2006 arba Reglamentą (ES) Nr. 609/2013, jeigu:

taikytas naujas gamybos procesas, kaip nurodyta šios dalies i punkte; arba tokiose medžiagose yra dirbtinai sukurtų nanomedžiagų arba jos sudarytos iš tokių medžiagų;

iv) maisto produktus, kurie Sąjungoje iki 1997 m. gegužės 15 d. buvo naudoti tik kaip maisto papildų sudėtinė dalis, jeigu jie skirti naudoti ne kaip maisto papildų, o kitų maisto produktų sudėtinė dalis, kaip apibrėžta Direktyvos 2002/46/EB 2 straipsnio a punkte.“

2.3.6 Reglamente taip pat pateikiamos kitos esminės apibrėžtys, pavyzdžiui, „tradicinis trečiosios šalies maisto produktas“ ir „ilgas saugus maisto produkto naudojimas“.

2.3.7 Naujų maisto produktų sauga yra vertinama ir jų leidimai suteikiami taikant suderintą procedūrą.

2.3.8 Jame taip pat nustatoma, kad į rinką galima teikti tik tokius naujus maisto produktus, kurie įrašyti į Sąjungos sąrašą ir atitinka šias sąlygas:

— remiantis turimais moksliniais įrodymais, nekelia pavojaus sveikatos saugai;

— neklaidina vartotojo;

— jeigu jų paskirtis – pakeisti kitą tradicinį maisto produktą, jie nesiskiria nuo tokio maisto produkto tiek, kad jo įprastas vartojimas maistingumo atžvilgiu būtų nenaudingas vartotojui.

2.3.9 Dabartinė individualių leidimų sistema pakeičiama bendrųjų leidimų sistema.

2.3.10 Visos paraiškos suteikti naujo maisto produkto leidimą pateikiamos Komisijai, o ji prašo Europos maisto saugos tarnybos (EMST) pateikti mokslinę nuomonę dėl rizikos vertinimo. Komisija, remdamasi šia nuomone, priima sprendimą dėl naujo maisto produkto įtraukimo į Sąjungos naujų maisto produktų sąrašą; šią užduotį atlikti jai padeda Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinis komitetas (SCOFCAH).

2.3.11 Remiantis saugiu maisto produkto naudojimu trečiojoje šalyje bent 25 metus, nustatytas tradicinių trečiųjų šalių maisto produktų saugos vertinimas ir rizikos valdymas.

2.3.12 Tuo atveju, jei pateikiama pagrįstų prieštaravimų dėl tradicinio trečiosios šalies maisto produkto saugos, EMST turi atlikti vertinimą, po kurio vykdoma ES leidimų suteikimo procedūra, panaši į įprastą leidimų suteikimo procedūrą, bet jos terminai trumpesni. Komisija, vadovaudamasi EMST nuomone, gali nustatyti reikalavimą stebėti po pateikimo rinkai, jei to reikia maisto saugai užtikrinti.

2.3.13 Pasiūlyme numatyta teisė į duomenų apsaugą ne ilgesnį kaip penkerių metų laikotarpį ir tik tinkamai pagrįstais atvejais.

2.3.14 Valstybės narės nustato taisykles dėl sankcijų, taikomų pažeidus pagal šį reglamentą priimtas nacionalines nuostatas.

3. Bendrosios pastabos

3.1 Klonavimas

3.1.1 EESRK pritaria pasiūlymui dėl direktyvos, atkreipdamas dėmesį į turimų mokslo ir technikos žinių nepakankamumą, su gyvūnų gerove susijusias problemas ir piliečių bei vartotojų nepritarimą, nors mano, kad atėjus laikui reikės persvarstyti laikiną draudimą klonuoti gyvūnus atsižvelgiant į tobulėjančias technologijas ir mokslo pažangą, tarptautinę aplinką ir būtiną susijusių sektorių konkurencingumą.

3.1.2 EESRK primena, kad valstybės narės yra prisiėmusios išsipareigojimą užtikrinti, kad „savininkai arba laikytojai imtųsi visų atitinkamų priemonių, kad užtikrintų jų priežiūroje esančių gyvūnų gerovę ir kad tiems gyvūnams nebūtų be reikalo sukeltas skausmas, kančios arba sužalojimai.“⁽¹⁾

3.1.3 EESRK mano, kad labai svarbu pabrėžti lemiamą EMST vaidmenį vertinant galimą riziką, susijusią su gyvūnų klonavimo technologijos naudojimu, ir priimant sprendimus dėl šios technologijos naudojimo.

3.1.4 EMST nustatė daug gyvūnų gerovės problemų, susijusių su surogatinių motinų ir pačių klonų sveikata (didelis abortų skaičius, placentos funkcijų sutrikimai, išsodinamas į keletą surogatinių motinų, kad būtų gautas vienas klonas, neįprastai didelis embrionas ir didelis mirtingumas), dėl kurių klonavimo technologija siejama su dideliu mirtingumu.

3.1.5 Klonavimas kenkia biologinei įvairovei bei genetiniam paveldui ir kelia problemų, susijusių su atsparumu atsirandantiems rizikos veiksniams ir naujiems zoonozių sukėlėjams, patenkantiems į Europą (ypač Šmalenbergo virusui).

3.1.6 EESRK laikosi nuomonės, kad klonavimas gali kelti grėsmę kokybiškų produktų gamybai ir Europos ekonomikos ir žemės ūkio produktų grandinės tvarumui. Be to, plintant klonavimui ūkiniais tikslais kyla pavojus, kad materialinė gerovė iš dirbančiųjų ir gamintojų bus perduota patentų savininkams mokslinių tyrimų centrams.

3.2 Prekyba maisto produktais, pagamintais iš gyvūnų klonų

3.2.1 EESRK palankiai vertina pasiūlymą dėl direktyvos, tačiau atkreipia dėmesį į turimų mokslo ir technikos žinių nepakankamumą, su gyvūnų gerove susijusias problemas ir piliečių bei vartotojų nepritarimą, nors mano, kad reikės persvarstyti laikiną draudimą teikti į rinką maisto produktus, pagamintus iš gyvūnų klonų, atsižvelgiant į tobulėjančias technologijas ir mokslo pažangą, tarptautinę aplinką ir susijusių sektorių konkurencingumą.

3.2.2 Pripažindamas būtinybę išsaugoti vartotojų pasitikėjimą ir atsižvelgdamas į tai, kad trūksta pakankamai patikimų analitinių priemonių, leidžiančių atskirti gyvūnų klonus nuo tradicinių palikuonių, taip pat kad nėra aiškių ir saugių atsekamumo ir ženklinimo sistemų, EESRK perspėja dėl galimų būsimų neigiamų padarinių gyvūninės kilmės produktų rinkai.

3.2.3 Komitetas pažymi, kad iki šiol paraiškų leisti teikti rinkai maisto produktus, pagamintus naudojant klonavimo technologiją, pateikta nebuvo.

⁽¹⁾ Tarybos direktyva 98/58/EB (3 straipsnis).

3.2.4 EESRK pabrėžia EMST vaidmenį vertinant galimą riziką, susijusią su gyvūnų klonavimo technologijos naudojimu.

3.2.5 EESRK pabrėžia, kad EMST atliktuose vertinimuose nėra įrodymų, jog sveikatos saugumo požiūriu iš klonų ir jų palikuonių gauta mėsa ir pienas skirtųsi nuo mėsos ir pieno, gautų iš įprastu būdu veisiamų gyvūnų.

3.2.6 Draudimas teikti rinkai maisto produktus, pagamintus iš gyvūnų klonų, yra susijęs ne su žinoma rizika sveikatai, o su etikos ir gyvūnų gerovės klausimais.

3.3 *Nauji maisto produktai*

3.3.1 EESRK palankiai vertina pasiūlymą persvarstyti galiojantį teisės aktą dėl naujų maisto produktų turint omenyje, kad jis parengtas 1997 m. ir per 17 metų atsirado svarbių naujovių.

3.3.2 EESRK nuomone, pasiūlymas turi būti pakankamai aiškus ir išsamus, kad veiklos vykdytojai galėtų jį taikyti.

3.3.3 EESRK mano, kad, siekiant pažangos kuriant bendrąją rinką, reikalinga ir tinkama nustatyti centralizuotą leidimų suteikimo procedūrą ir suderintą sankcijų sistemą.

3.3.4 EESRK palankiai vertina tai, kad Komisija suteikia svarbų vaidmenį EMST atliekant naujų maisto produktų rizikos vertinimą, kadangi tai turės teigiamos įtakos saugai ir vartotojų apsaugai bei pačiai pramonei.

3.3.5 EESRK mano, kad sąvoka „maisto produktas, plačiai naudojamas žmonių maistui“ yra nepakankamai aiški.

3.3.6 EESRK pažymi, kad būtina nustatyti aiškius kriterijus, kurie padėtų įrodyti „ilgą saugų maisto produkto naudojimą trečiojoje šalyje“; tai būtina sąlyga, kad būtų galima suteikti leidimus tradiciniams trečiųjų šalių maisto produktams.

3.3.7 EESRK reiškia susirūpinimą dėl duomenų, kuriuos pareiškėjas pateikia norėdamas gauti leidimą naujam maisto produktui, konfidencialumo.

3.3.8 EESRK mano, kad reikia išsamiau išdėstyti ir paaiškinti pasiūlyme numatytas pereinamojo laikotarpio priemones.

3.3.9 EESRK nuomone, svarbu, kad Komisijai padėtų SCOFCAH.

4. **Konkrečios pastabos**

4.1 *Klonavimas*

4.1.1 Klonavimo technologija šiuo metu ES nėra naudojama ūkiniais tikslais.

4.1.2 Tačiau gyvūnai klonuojami tokiose šalyse kaip Argentina, Brazilija, Kanada ir JAV, nors šios šalys negalėjo tiksliai nurodyti klonavimo masto.

4.1.3 ES piliečiai išreiškė iš esmės neigiamą nuomonę apie klonavimo technologijos naudojimą ūkiniais gyvūnams veisti.

4.1.4 Kadangi pasiūlyme dėl direktyvos nustatomas laikinas draudimas klonuoti gyvūnus ir pateikti rinkai gyvūnų klonus bei embrionų klonus ES, valstybės narės turės nustatyti būtinas mėginių ėmimo ir kontrolės priemones, kad užtikrintų šio draudimo vykdymą.

4.1.5 Kol kas nėra patvirtintos, pripažintos ir suderintos analitinės metodikos šioje srityje. Todėl Komisija ir valstybės narės šioje srityje turi pradėti reikiamus veiksmus.

4.1.6 Be to, EESRK ragina valstybes nares suderinti pažeidimo atveju taikomų sankcijų taisykles siekiant išvengti, kad atsirastų vietovių, kuriose palankesnės ar laisvesnės sąlygos paskatintų „nuolaidų lenktynes“.

4.2 Prekyba maisto produktais, pagamintais iš gyvūnų klonų

4.2.1 Kadangi pasiūlyme dėl direktyvos nustatomas laikinas draudimas klonuoti gyvūnus ir pateikti rinkai gyvūnų klonus bei embrionų klonus ES, valstybės narės turės nustatyti būtinas mėginių ėmimo ir kontrolės priemonės, kad užtikrintų šio draudimo vykdymą.

4.2.2 Kol kas nėra patvirtintos, pripažintos ir suderintos analitinės metodikos šioje srityje. Todėl Komisija ir valstybės narės šioje srityje turi pradėti reikiamus veiksmus.

4.3 Nauji maisto produktai

4.3.1 Naujo maisto produkto apibrėžtis

EESRK mano, kad pasiūlyme pateikta naujo maisto produkto apibrėžtis yra pagrįsta vartojimu ir kad ji turėtų būti labiau patikslinta siekiant išvengti, kad į šią apibrėžtį patektų tie maisto produktai, kurie nėra nauji (pvz., pica su naujomis sudedamosiomis dalimis).

4.3.2 Esminio pakeitimo sąvoka

EESRK pažymi, kad reikėtų išsamiau išdėstyti kriterijus, kurie padėtų suprasti, ką reiškia esminis pakeitimas, siekiant nustatyti, ar naujas maisto produktas patenka į pasiūlymo taikymo sritį.

4.3.3 Sąvoka „maisto produktas, plačiai naudojamas žmonių maistui“

EESRK yra sutrikęs dėl sąvokos „maisto produktas, plačiai naudojamas žmonių maistui“, kadangi ji labai neaiški (kas turima omenyje: regionas, šalis, geografinė zona ar konkretūs gyventojai?).

4.3.4 Centralizuota leidimų suteikimo procedūra

Savo ankstesnėje nuomonėje⁽²⁾, kuri iš esmės tebegalioja, EESRK šiuo klausimu pažymėjo: „Centralizuota naujų maisto produktų vertinimo ir leidimų suteikimo procedūra, į kurią įtraukiama EMST ir Komisija, yra būtina; tačiau reikia nustatyti paprastą, aiškią, veiksmingą ir išsamią procedūrą ir laikotarpį...“.

Nors pasiūlyme numatomi tam tikri terminai (pvz., devyni mėnesiai EMST parengti nuomonę, dar devyni mėnesiai Komisijai pateikti atitinkamą įgyvendinimo aktą, kuriuo leidžiama pateikti rinkai naują produktą), reikalingas didesnis aiškumas ir tikslumas, kad veiklos vykdytojas tiksliai žinotų, kuriame proceso etape yra pateikta paraiška.

4.3.5 Sąrašai

Minėtoje nuomonėje EESRK šiuo klausimu pažymėjo: „Iniciatyva sudaryti sąrašus [...], į kuriuos bus įtraukti nauji maisto produktai, padės geriau informuoti vartotojus ir suteiks maisto verslo subjektams daugiau teisinio apibrėžtumo. Šis sąrašais paremtas modelis iš esmės nėra naujas dalykas, kadangi tokie sąrašai vis dažniau naudojami (pvz., be kitų, paminėtinas reglamentas dėl maisto produktų papildymo vitaminais ir mineralais bei tam tikromis kitomis medžiagomis).“

⁽²⁾ OL C 224, 2008 8 30, p. 81.

Ši pastaba visiškai tebegalioja, išskyrus tai, kad Komisija šiuo metu siūlo vieną, o ne du atskirus sąrašus.

4.3.6 Intelektinės nuosavybės apsauga

Minėtoje nuomonėje EESRK nurodo: „Naujų maisto produktų kūrimas reikalauja aktyvaus įmonių dalyvavimo ir investicijų į MTTP, todėl reikia ne tik paprastų, skubių ir nedidelėmis sąnaudomis įgyvendinamų procedūrų, bet ir apginti savo žinias ir naujoves taip, kad nenukentėtų jų konkurencingumas. Nėra aiškos duomenų apsaugos lygio apibrėžties, kurio, kaip nurodyta pasiūlyme, pareiškėjai turi teisę reikalauti (kalbama tik apie leidimų suteikimą ir apie tai, kas atsitinka, jei paraiškos atmetamos).“

Be to, šioje nuomonėje pažymima: „Įtraukus į būsimą reglamentą tokią priemonę kaip duomenų apsauga, maisto verslo subjektams būtų suteikta šiek tiek apsaugos, kai kalbama apie ekonominius ir žmogiškuosius išteklius, kuriuos jie skiria naujiems produktams kurti. Duomenų apsauga jiems taptų priemone, suteikiančia būtiną apsaugą diegiant inovacijas ir tampant dar labiau konkurencingais dirbant augančių poreikių rinkoje su vis reiklesniais vartotojais.“

Šios pastabos visiškai tebegalioja.

2014 m. balandžio 30 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Henri MALOSSE
